

Педагогічна майстерність викладача фізичного виховання

УДК 37.011.3.013:796

*Свириденко Олена, к.п.н.,
доцент кафедри методики
викладання спортивних дисциплін
Ковалів Оксана
викладач кафедри методики
викладання спортивних дисциплін
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г. Короленка*

Психолого-педагогічні якості та педагогічні вміння викладача фізичного виховання – важлива передумова формування педагогічної майстерності; це досконале, творче виконання професійних функцій на рівні мистецтва, результатом чого є створення оптимальних соціально-психологічних умов для становлення особистості кожного студента, забезпечення високого рівня інтелектуального розвитку, виховання кращих моральних якостей, духовного збагачення.

Сучасний спеціаліст – це людина високої культури, широкої ерудиції, взагалі це справжній інтелігент нового сучасного суспільства. Високі вимоги держави до діяльності сучасного спеціаліста актуальні і для викладачів фізичного виховання.

Педагогічну майстерність як комплекс знань, умінь і навичок, необхідних для продуктивного вирішення педагогічних завдань, педагогічний досвід досліджували вчені Г. Андрієнко, А. Деркач, А. Ісаєв, О. Касмаєв, Н. Кузьміна, Г. Комендант, М. Кухарев, С. Максимюк, Н. Мойсеюк, О. Щербаков, А. Якимов та інші.

Проаналізувавши рівень педагогічної майстерності викладача фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка ми визначили, що є декілька підходів щодо визначення педагогічної майстерності. З цього приводу К. Ушинський писав: «Уся практична діяльність, що прагне задовольнити вищі моральні і взагалі духовні потреби людини, тобто ті потреби, які належать виключно людині і становлять виключно риси її природи, це вже мистецтво. У цьому розумінні педагогіка буде, звичайно, вищим із мистецтв, бо вона прагне задовольнити найбільшу з потреб людини і людства – їхнє прагнення до вдосконалення у самій природі: не до вираження довершеності на полотні або в мармурі, а до вдосконалення самої природи людини – її душі і тіла, а вічно передуючий ідеал цього мистецтва є довершена людина» [5].

І. Барчуков, А. Приходько визначають педагогічну майстерність

викладача як синтез психолого-педагогічного мислення, професійно-педагогічних знань, навичок та умінь, емоційно-вольових засобів, що взаємодіють з якостями особистості, дозволяють їй успішно вирішувати навчально-виховні завдання [1, 4].

Педагогічна майстерність – це не дарована природою якість. Майстерності можна і треба вчитися. У Європі під педагогічною майстерністю розуміється практичне розгортання і втілення викладачем фізичного виховання сукупності інтелектуальних, психологічних і духовних якостей. Майстерність спортивного наставника порівнюється до майстерності психолога, організатора, керівника. «Мистецтво вихователя не є якимось особливим мистецтвом, що вимагає таланту, – зауважував А. Макаренко, – але це спеціальність, якої треба навчатися, як треба навчати лікаря його майстерності, як треба навчати музиканта» [2]. Від віри викладача в можливість кожного студента, від його наполегливості, терпіння, вміння вчасно прийти на допомогу залежать успіхи його вихованців і його праці. У роботі А. Якімова [6] визначені основні завдання, які ставляться перед викладачем фізичного виховання та засоби, за допомогою яких вони вирішуються:

- створювати умови для занять фізичною культурою із захопленням;
- зміцнювати дружні взаємовідносини між студентами групи;
- формувати здорові звички у вихованців під час навчально-тренувальних занять;
- створювати можливості студентам для участі в змаганнях у обраному виді спорту;
- спираючись на початкові мотиви, інтереси та потреби студентів, розвивати їх в усвідомлену спрямованість, засновану на високій цілі і моральних принципах [3].

Сучасний викладач фізичного виховання має бути вимогливим до себе, до своєї поведінки на робочому місці та повсякденному житті, оскільки він є авторитетом для своїх вихованців. Так, на базі факультету фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка з викладачами було проведено дослідження у вигляді анкетування. Метод анкетування було використано для того, щоб зрозуміти і порівняти, на якому рівні педагогічної майстерності викладач фізичного виховання працює зі своїми вихованцями. Достовірність результатів анкетування забезпечувалась спеціальними питаннями, які були включені в анкету і порівнювалась з даними спостереження. Питання, поставлені в анкеті, мали об'єктивний і змішаний (об'єктивно-суб'єктивний) характер. Анкета складалася з 6 питань.

Респонденти дали досить професійні та цікаві відповіді, визначивши власне розуміння педагогічної майстерності. У ході експерименту було

з'ясовано, як викладачі фізичного виховання розуміють поняття: «педагогічна майстерність», «спортивний колектив», «оздоровче середовище», «здоровий спосіб життя».

Найвищий рівень знань виявлено стосовно розуміння «педагогічна майстерність» – 41,7 %, «спортивний колектив» – 58,3 %, «оздоровче середовище» – 50 %, «здоровий спосіб життя» – 50 %. Наведені приклади педагогічних умов, які необхідні, на думку викладачів фізичного виховання, для формування здорового способу життя, у відповідях на анкети мають високий ступінь повторення – 66,7 %, що свідчить про правильність теоретичних висновків у процесі дослідження.

Отже, розкрито і проаналізовано рівень педагогічної майстерності викладача фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка та встановлено, що педагогічна майстерність – це педагогічна, творча діяльність. Якщо спортивний наставник досконало знає свою роботу, раціонально ставить завдання перед своїми вихованцями та має спортивний досвід, він може зі звичайного студента, який прийшов на заняття з бажанням займатися фізичною культурою та спортом, виховати сміливу, морально-вольову людину, яка досягне високих результатів у спорті та житті.

Проведене дослідження не є вичерпним щодо дослідження педагогічної майстерності викладача фізичного виховання. Як подальші перспективи вивчення цього явища можна визначити підготовку майбутніх викладачів фізичного виховання в вищих навчальних закладах до здійснення оздоровчої роботи зі студентами, формування їх оздоровчої поведінки тощо.

Література

1. Барчуков И.С. Физическая культура : [учеб. пособие для вузов] / И.С. Барчуков. – М. : ЮНИТИ, 2003. – 256 с.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка : [підручник] / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Пресс, 2003. – 418 с.
3. Матвеев Л.П. Основы спортивной тренировки : [учеб. пособ. для ин-тов физической культуры] / Л.П. Матвеев. – М.: Физкультура и спорт, 1977. – 280 с.
4. Приходько А.И. Основы педагогического мастерства : [учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений] / А.И. Приходько, Н.Б. Щекина. – Х.: Издатель Шуст А.И., 2001. – 88 с.
5. Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання / К.Д. Ушинський // Вибр. пед. твори : у 2 т. / К. Д. Ушинський. – К., 1983. – Т. 2. – 359 с.
6. Якимов А.М. Основы тренерского мастерства : [учеб. пособ. для вузов физической культуры] / А.М. Якимов. – М.: Терра-спорт, 2003. – 176 с.

Відомості про автора

- 1. П.І.П.** Свириденко Олена Олегівна
- 2. Науковий ступінь:** кандидат педагогічних наук
- 3. Посада:** доцент кафедри методики викладання спортивних дисциплін Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
- 4. Адреса:** 36003, м. Полтава, вул. В. Козака 5, кімн. 331
- 5. Телефон:** 0667045235
- 6. Електронна адреса:** svirydenko@mail.ru